

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1644. usque ad annum 1651

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1779

VD18 90119177

§. 114. Propudiosum dissidium inter Prædicantes Lutheranos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67359)

§. CXIV.

Sæc. XVII.
A. C. 1646.*Propudiosum diffidium inter Prædicantes Lutheranos.*

Hoc item anno Religionum concordiam stabiliendi ardor tam Catholicos, quam Protestantes inceserat, & quidem primo Fratres Walenburchii Adrianus & Petrus editis libris Ecclesiæ pacem inter Catholicos & Protestantés révocare nitebantur. Erant ambo patria Roterodamenses, in Calvinii secta educati, qui tamen agnito errore ad Ecclesiæ Catholico-Romanæ gremium reversi Coloniam contenderrunt, ubi Petrus in Mysiensem Episcopum ac suffraganeum, Adrianus vero ob spectatum Religionis studium in Adrianopolitanum Præsulem & Moguntini Archiepiscopi Suffraganeum eligebatur: Ediderant plures libros polemicos literis Coloniensibus anno hujus sæculi sexagesimo nono excusos, quos inter præcipue celebratur eorum *Methodus Augustiniana defendendi fidem*, ubi præcipue inculcabant, quod disputationes per consecutiones præcidendæ, solis expressis sacræ Scripturæ verbis inhærendum, & dogmata Catholica ex præscriptione defendenda, nec Protestantibus argumenta essent opponenda, sed

Baillet jug. des Scav. sur les princ. tom. 7. Arnold hist. Hæres. p. 2. l. 17. c. 15. & c. 11. Jæger. hist. Eccl. l. 6. cap. 2.

Sæc. XVII. sed his onus probandi relinquendum:
 A. C. 1646. Hanc cum Acatholicis disputandi me-
 thodum jam antea Veronius, Gont-
 erius & Perronius utiliolem fore cense-
 bant: prorsus autem ridiculum est,
 quod Protestantes præscriptionis titu-
 lum eo ex capite exhibent, quod præ-
 scriptio sit dispositio mere civilis in ne-
 gligentia pœnam adinventâ, perinde
 acsi Catholici de civili temporis præ-
 scriptione loquerentur, & non potius
 de fidei uniformitate ab ipso Christo
 Domino, ejusque Apostolis non inter-
 rupta serie ad usque nostra tempora
 illibate propagata, quæ semper in fide
 Romano-Catholica fuisset inventa, et si
 nunquam civilis ejusmodi dispositio
 fuisset excogitata.

Pariter Lutherani hoc anno cum
 Calvinistis fidei concordiam invehere
 nitebantur, solito hoc laboris emolu-
 mento, quod semper, quotiescunque
 aliqui inter hæc sectas unionis ratio-
 nes inire moliti sunt, semper ex in-
 vœ hæreses, factionesque fuerint ex-
 ortæ: Præsentis autem Syncretismi
 occasionem dederat Joannes Laterman-
 nus, qui præside Joanne Bohemio Pro-
 fessore in Academia Regiomontana di-
 sputationem habuit, in qua tanquam
 fundamentum unionis cum Calvinistis
 in eundem pro Patrono Prædestinationis,
 prout

prout a Calvinistis defenditur, Divum Sæc. XVII.
 Augustinum allegabat, ac præter alias A. C. 1646.
 theses de opere conversionis, etiam
 propugnabat, bona opera esse necessa-
 ria ad salutem, hanc esse incertam, ar-
 ticulum de SS. Trinitate in Veteri Te-
 stamento non fuisse agnitum, nec solide
 ex Novo probari posse &c. Adversus
 hæc assertiones mox plures Præcones
 Regiomontani tumultuari cæperant, vo-
 ciferantes, in illis multa Calviniana,
 Syncretistica & hæretica involvi: hos
 inter præcipue Cælestinus Mislenta ar-
 dentibus oculis rabiem ostentans, ad
 formulam concordiæ, utpote librum
 Ecclesiæ Lutherani Symbolicum pro-
 vocabat, cujus tamen furias Laterman-
 nus illico repressit, respondens: *quid*
mihî cum formula concordiæ? audito hoc
 responso ceteri Prædicantes velut lym-
 phati, & tam enormi blasphemia at-
 toniti exclamarunt: *Latermannus est hæ-*
reticus, & Hulsemanus quasi summus il-
 lius anni Pontifex pronuntiabat: *de-*
liberatæ hæterodoxiæ reus est. Hujus vero
 partes egregie tuebantur Christianus
 Dreierus & Michael Behmus: unde
 clamorosa verborum rixa in magnum e-
 rupit incendium, quod ut extinguere-
 tur, Dantiscani, Lipsienses, Witten-
 bergenses & Jenenses Prædicantes da-
 tis literis Regiomontanos hosce Profes-
 sores

Sæc. XVII
A. C. 1646

fores ad pacem hortabantur, Argentoratenses quoque & Rostochienses Theologi sese Latermanno opposuerunt, Halberstadiani autem, Elbinenses, & Thorunienses ne hiscere quidem audebant, Halberstadienses tamen clam Latermanni causæ favēbant. Insuper plura alia, ut vocant, Ministeria in ejusdem favorem sua proferebant judicia, quorum auctoritate animati Behmus & Dreierus anno sequenti publicum programma affixerunt, in quo Mislentæ argumenta confutarunt. Postquam vero Scharsius contra Calixtum in publico programmate ostenderat, quod Filii Dei apparitiones V. T. non faveant Ariamismo: tunc primum discordiarum flammæ in apertum erupere incendium; Calixtus enim confestim aliud scriptum Scharfiano oppositum valvis affixit, necnon literas ad Academiam Wittenbergensem transmisit, quæ pro classico fuere ad bellum accendendum. Prodiere postmodum utrinque scripta amarulento calamo exarata, & præprimis Hulfemanus Dialysin Apologeticam Problematis Calixtini de SS. Trinitatis Mystero in V. Testamento non patefacto edidit, pluresque alii pro privato cujusque studio scripta plerumque convitiis scatentia vulgarunt, demum hæc opinionum varietas in animorum dis-

sensio-

ensionem degenerans, tam altas e-Sæc. XVII.
 git radices, ut Myslenta Bohemum, A. C. 1646.
 qui tamen primum anno millesimo sex-
 centesimo quinquagesimo septimo obie-
 rat, nec funeris exequiis, nec sermone
 funebri honorari permetteret, se lucu-
 lentam de illo ultionem sumpsisse, &
 maximum exin damnum eidem intu-
 lisse ratus: *Res certe, addit Jægerus,*
miseranda fuit, quod Viri tum eruditissimi,
& heroes Ecclesiæ nostræ in propria viscera
savierint, cum potius arma contra COM-
MUNEM HOSTEM, hoc est Papismum,
vertere debuissent, illa tempestate maxime
grassantem. Ejusmodi animadversio-
nem absdubio Evangelica charitas, ac
mansuetudo, quam Lutherani in suis
scriptis contra Catholicos passim jacti-
tant, huic Viro extorsit.

§. CXV.

Achiles Estampes Cardinalis mortuus.

Ex Purpuratorum Collegio nonnisi tres *Ciacon. in*
 hoc anno obiisse comperimus, at- *vita Urba-*
 que hos inter primus erat Achilles *nus VIII.*
 Estampes de Valenzay Gallus ex Ordine
 Equestri sancti Joannis Hierosolymitani.
 Hic dum militiæ rudimenta poneret,
 nonnisi septendecim annos natus, Me-
 litensem Insulam, quam Turcæ aggre-
 diebantur, propugnavit, nec recessit a
 pu-